

***Leeuwarden en de wijken en dorpen:
de ontwikkelrichting***

Gemeente Leeuwarden, juni 2015

Inleiding

Deze notitie is bedoeld om richting te geven aan het wijken- en dorpenbeleid van de gemeente Leeuwarden. In samenspraak met de gemeenteraad werken we in vier stappen aan *Leeuwarden en de wijken en dorpen*:

- Informeren (november 2014 –februari 2015)
Informatie over landelijke ontwikkelingen, de ervaringen en ontwikkelingen in Leeuwarden én de acties en maatregelen die we de afgelopen jaren al ontwikkeld hebben zijn gebundeld en aangeboden aan de betrokkenen en de gemeenteraad. Daarnaast is er een denkkader geschetst met een aantal stellingen. Dat heeft de basis gevormd voor het politiek forum op 4 februari 2015 in Markant, het wijkcentrum van Zuiderburen (verslag: <http://leeuwarden.notubiz.nl/vergadering/160777/gemeenteraad+04-02-2015>). Tijdens het forum is de raad het gesprek aangegaan met een grote diversiteit aan actieve wijk- en dorpsbewoners en enkele wijkprofessionalss.
- Debat (maart 2015)
Tijdens het politiek debat op 2 maart in de raadszaal (verslag: <http://leeuwarden.notubiz.nl/vergadering/166900/Politiek+Podium+02-03-2015>) heeft de gemeenteraad onderling gedebatteerd over de richting die men het college van Burgemeester en Wethouders meegeeft voor de wijken en dorpen. Basisvraag daarbij was: hoe blijven de Leeuwarder wijken en dorpen leefbaar en levendig, zodat ze voor de eigen bewoners een goede plek zijn om te wonen en te leven?
- Vastleggen (april 2015-nu)
De notitie die voor u ligt beschrijft de ontwikkelrichting voor de gemeentelijke inzet in de wijken en dorpen. De raad stelt deze notitie met de ontwikkelrichting vast.
- Uitvoering (september 2015 – januari 2016; afhankelijk van moment raadsbesluit)
Het college van Burgemeester en Wethouders geeft met concrete maatregelen en acties inhoud aan de ontwikkelrichting.

Voor dit stuk (de ontwikkelrichting) betekent dat dat we de hoofdlijnen van het beleid neerzetten. In de bijlagen is het door de raad gevraagde onderzoek naar de bestaande organisaties in de wijken en dorpen opgenomen. Daarnaast is ook een lijst met maatregelen ten behoeve van de wijken en dorpen opgenomen, zoals we die na vaststelling van deze notitie willen uitvoeren.

Leeuwarden en de wijken en dorpen: de ontwikkelrichting

Hieronder schetsen we de ontwikkelrichting en de basis-ingrediënten voor de gemeentelijke inzet in de Leeuwarder wijken en dorpen. Die richting is compact geformuleerd: we beschrijven hoe we ons in de praktijk van de Leeuwarder wijken en dorpen willen opstellen, met het oog op de leefbaarheid en de levendigheid van die wijken en dorpen.

Ambitie

De Leeuwarder wijken en dorpen zijn plezierige plekken om te leven en te wonen. Iedereen krijgt de ruimte om mee te doen en daardoor mee te bepalen wat er in de eigen leefomgeving gebeurt. Zo willen we mede inhoud geven aan ons uitgangspunt: *‘Iedereen is Leeuwarden, Ljouwert is eltsenien’* en ruimte creëren voor het ontstaan van *lepen mienskip*¹.

De kern van de ontwikkelrichting

We willen aansluiten bij de bewegingen die gaande zijn in de samenleving (beschreven in deel 1 van “Leeuwarden en de wijken en dorpen”). Mensen en organisaties wachten niet tot de dingen die ze belangrijk vinden voor hen geregeld worden, maar nemen zelf het heft in handen en ontwikkelen plannen. Ze voelen zich eigenaar van die plannen. Tegelijkertijd realiseren ze zich dat ze steeds vaker hun plannen alleen kunnen ontwikkelen door er samen met anderen aan te werken. Aan deze ontwikkelingen in de samenleving willen we alle ruimte geven, omdat we ons realiseren dat er zo betere, duurzame oplossingen komen voor zaken die spelen in de wijken en dorpen. De beste oplossingen voor de leefbaarheid en levendigheid van een wijk of dorp worden behaald waar betrokkenen elkaar opzoeken en samenwerken. De gemeente Leeuwarden wil een goede partner zijn in het netwerk in de wijken en dorpen en waar nodig en mogelijk een bijdrage leveren aan de plannen die daar leven.

De gemeente Leeuwarden blijft ook zelf taken uitvoeren voor en in de wijken en dorpen. We plegen onderhoud, zijn verantwoordelijk voor veel van de geboden zorg en hulp, realiseren kleine en grote projecten, ondersteunen bewoners, bedrijven en organisaties bij hun inzet. Ook in die gevallen zoeken we de betrokkenen op, waaronder onze vaste gesprekspartners onder de bewoners, en kijken we met welke partners we

¹ Resp. de titel van het collegeprogramma 2014-2015 van Leeuwarden en het bidbook voor Leeuwarden-Fryslân European Capital of Culture 2018.

het beste kunnen samenwerken om van de gemeentelijke plannen een succes te maken.

De ruimte die we bieden voor plannen vanuit de samenleving en het aangaan van de samenwerking met die samenleving is dus de kern van het wijken- en dorpenbeleid. Maar niet alle mensen met plannen voor hun wijk of dorp zijn in staat om zo'n plan geheel op eigen kracht verder te brengen: bij kwetsbare groepen en wijken vraagt dat meer dan alleen het bieden van ruimte en het aangaan van samenwerking. Ook daar is veel kracht aanwezig, maar willen we de initiatiefnemers waar mogelijk faciliteren om hun plannen en ideeën een stap verder te brengen.

De basis-ingrediënten

De basis-ingrediënten voor het wijken- en dorpenbeleid van de gemeente Leeuwarden zijn:

Waar staat de gemeente voor?	Waar rekt de gemeente op?	Wat werken we uit in het Plan van Aanpak (zie ook bijlage B)?
Initiatieven • Initiatieven die de Leeuwarder wijken en dorpen plezierige plekken laten zijn om te leven en te wonen worden door de gemeente Leeuwarden verwelkomd. • De gemeente wil deze initiatieven van haar bewoners en partners de ruimte geven en waar nodig en mogelijk ondersteunen. De ruimte en de ondersteuning bepaalt de gemeente in overleg per initiatief. • De gemeente gaat actief op zoek naar waar de beweging in de samenleving is en kijkt wat ze daaraan bij kan dragen. • De gemeente neemt initiatieven niet over, tenzij dat door de initiatiefnemer en de gemeente	Initiatieven Wanneer initiatieven de gemeente om ruimte of steun vragen, laten zij zien: • dat ze draagvlak hebben. • welke inzet door de initiatiefnemers wordt geleverd om hun plan werkelijkheid te maken. • dat hun initiatieven open staan voor samenwerking met anderen die actief zijn in de wijk of het dorp.	Initiatieven • We ontwikkelen leefregels voor de gemeentelijke organisatie over de manier waarop we in Leeuwarden omgaan met initiatieven (Andere Overheid). • We geven invulling aan de rechten van wijkondernemingen en andere initiatiefnemers. • We werken het Right to Challenge verder uit voor gemeentelijke publieke taken. • We bepalen of en hoe de gemeente Leeuwarden initiatieven kan ondersteunen bij

gezamenlijk zo afgesproken wordt. De gemeente gaat uit van de eigen kracht van bewoners(groepen) en bekijkt van daaruit wat er aan ondersteuning nodig is. Dat geldt juist ook voor kwetsbare groepen en wijken.		fondsenwerving en crowdfunding. We analyseren waar initiatiefnemers het meeste regeldruk van de gemeente ervaren en verlichten die druk.
---	--	---

Waar staat de gemeente voor?	Waar rekt de gemeente op?	Wat werken we uit in het Plan van Aanpak (zie ook bijlage B)?
Hoe werkt het in de wijk/het dorp? - De gemeente hecht veel belang aan een bewonersorganisatie per wijk of dorp die voor de gemeente het eerste aanspreekpunt is voor wijk- of dorpsaangelegenheden. - We handhaven de stevige basisinfrastructuur: een budget per wijk of dorp, een ontmoetingsplek voor iedereen, het Mienskipfonds voor investeringen in bewonersinitiatieven en de betrokkenheid van wijk- en dorpsmanagers, wijk- en dorpen-wethouders. - De gemeente biedt de bewonersorganisaties in de wijken en dorpen alle ruimte om zichzelf te organiseren. De huidige taakverdeling tussen de organisaties (wijkpanel/wijkorganisatie resp. dorpsbelang/dorpshuis) in de wijken en dorpen is voor de gemeente het uitgangspunt. Maar wanneer een wijk/dorp zich op een andere manier wil organiseren dan zorgt de gemeente ervoor dat het administratieve proces rondom budgetten, regels en voorwaarden soepel	Hoe werkt het in de wijk/het dorp? - Er is bij de bewoners bereidheid tot samenwerking met andere organisaties. - Binnen de wijk/het dorp worden problemen in de onderlinge samenwerking zelf opgelost. - Bewonersorganisaties verantwoorden zich naar de wijk/het dorp over de inzet van middelen. - Wanneer een bewonersorganisatie een mening geeft namens een wijk/dorp, dan gaan we er vanuit dat die mening draagvlak heeft binnen die wijk/dat dorp.	Hoe werkt het in de wijk/het dorp? - We stellen een handboek op voor de Leeuwarder wijken en dorpen, met informatie, tips en richtlijnen voor de bewonersorganisaties. - We werken uit hoe we de bestaande budgetten voor bewonersorganisaties verder kunnen dereguleren zodat samenwerkende organisaties daarmee gemakkelijker de leefbaarheid in hun wijk kunnen stimuleren. - We werken uit hoe we omgaan met minimale eisen aan draagvlak en verantwoording bij (financiële) beslissingen. - We werken uit hoe we samenwerking tussen organisaties in een wijk of een dorp kunnen ondersteunen. - We bepalen hoe en in welke

verloopt. • De gemeente wil intensievere samenwerking tussen de verschillende bewonersorganisaties in een wijk of een dorp steunen, wanneer dat gunstige effecten heeft voor het draagvlak van die organisaties en hun projecten voor de wijk/dorp. • De gemeente steunt bewoners en hun organisaties met kennis en informatie bij het vormen van hun mening over gemeentelijke aangelegenheden. • De gemeente betreft bewoners en hun organisaties om samen gemeentelijke plannen te realiseren. Maar de gemeente wil ook bijdragen aan netwerken van bewoners en andere partijen voor de realisatie van hun plannen. • De gemeente weet wat er leeft in de wijken en dorpen en wie er actief zijn. • De gemeente zorgt ervoor dat ze in de richting van wijken en dorpen duidelijk communiceert en goed bereikbaar is. Dat vraagt om een duidelijke rolverdeling binnen de gemeente: de raad geeft de hoofdlijnen mee, die de gemeentelijke netwerkspelers in de praktijk samen met wijken en dorpen invullen.		mate de gemeente Leeuwarden initiatieven kan ondersteunen bij fondsenwerving en crowdfunding. • We analyseren waar bewonersorganisaties het meeste regeldruk van de gemeente ervaren en verlichten die druk. • We bepalen of en hoe we als gemeente mediation willen inzetten bij conflicten tussen organisaties in de wijken en dorpen. • Naast wijkpanels en dorpsbelangen worden de organisaties die wijkgebouwen of dorpshuizen beheren betrokken bij activiteiten rond het wijken- en dorpenbeleid.
---	--	---

Waar staat de gemeente voor?	Waar rekt de gemeente op?	Wat werken we uit in het Plan van Aanpak (zie ook bijlage B)?
Publieke taken - De gemeente biedt bewonersorganisaties meer ruimte om publieke taken uit te voeren of daar invloed op uit te oefenen. - De voordelen van een intensieve samenwerking tussen bewoners en gemeente en een grotere betrokkenheid van bewoners bij hun wijk/dorp wegen we zorgvuldig af tegen de beperkte verschuiving op de arbeidsmarkt die dit kan opleveren. - Ook in het werk dat namens de gemeente Leeuwarden door derden wordt uitgevoerd stuurt de gemeente sterker op ruimte voor initiatieven uit de wijken en dorpen.	Publieke taken - Een bewonersorganisatie die publieke taken uitvoert, neemt naast het werk ook een andere verantwoordelijkheid op zich: bewoners actief informeren over die taak/taken. - Er worden heldere afspraken gemaakt om de kwaliteit te waarborgen.	Publieke taken - We werken het Right to Challenge verder uit voor gemeentelijke publieke taken. - We gaan naast onze huidige inzet experimenteren met directere invloed van bewoners op gebiedsontwikkeling en op hun leefomgeving.

Waar staat de gemeente voor?	Waar rekt de gemeente op?	Wat werken we uit in het Plan van Aanpak (zie ook bijlage B)?
Gemeentelijke plannen - Over eigen gemeentelijke plannen, die de wijken en dorpen raken, informeert de gemeente Leeuwarden de bewoners. - De gemeente nodigt bewoners en bewonersorganisaties van harte uit om hun mening daarover te geven en zorgt voor een passende reactie. Dat geldt ook voor andere belanghebbenden (organisaties, bedrijven) in de betreffende wijk/dorp.	Gemeentelijke plannen Wanneer een organisatie voor of namens een groep/buurt/ wijk/dorp een mening geeft, maakt ze duidelijk hoeveel draagvlak die mening heeft.	Gemeentelijke plannen We leggen de manier waarop we bewoners en bewonersorganisaties willen betrekken bij de verschillende soorten gemeentelijke plannen vast.

Waar staat de gemeente voor?	Waar rekt de gemeente op?	Wat werken we uit in het Plan van Aanpak (zie ook bijlage B)?
Wijkaanpak - De gemeente gaat door met de wijkaanpak in een aantal kwetsbare wijken. - In de wijkaanpak biedt de gemeente ruimte voor en hulp bij realisatie van initiatieven uit deze kwetsbare wijken.	Wijkaanpak Bewoners, bewonersorganisaties en andere partijen in de wijken zijn bereid tot samenwerking en coproducties.	Wijkaanpak De uitwerking van dit punt vindt plaats in het verlengde van de aparte nota over de wijkaanpak.

Het vervolg

Na het vaststellen van deze ontwikkelrichting door de gemeenteraad wordt in opdracht van het college van Burgemeester en Wethouders een aantal maatregelen in uitvoering genomen. Die vormen samen een Plan van Aanpak. De globale inhoud voor dat Plan van Aanpak is in bijlage B van deze notitie opgenomen.

Het uitwerken van het Plan van Aanpak is een open proces, waarbij per thema betrokkenen uit de wijken en dorpen uitgenodigd worden om mee te denken. Het plan van aanpak met daarin concrete acties voor de komende tijd wordt daarmee een coproductie van gemeente en bewoners.

Na twee jaar (eind 2017) zullen we betrokkenen vragen hoe het beleid en de maatregelen uit het Plan van Aanpak door hun ervaren worden. Daarbij denken we aan bewonersorganisaties, initiatiefnemers, wijk- en bewonersbedrijven en andere belangrijke spelers in de wijken en dorpen. Hun ervaringen staan centraal, maar die ontvangt u in de vorm van verhalen. We willen daarmee ruimte geven aan het verhaal van bewoners, waarbij we zowel succesvolle én minder succesvolle verhalen een plek geven. Over vier jaar (eind 2019) herhalen we dat. De lessen uit de ervaringen en verhalen van bewoners zullen we gebruiken om onze aanpak bij te sturen.

Bijlagen:

A. Uitkomsten onderzoek naar de bestaande structuren

B. Inhoudsopgave van het Plan van Aanpak

Bijlage A: Uitkomsten onderzoek naar de bestaande structuren

Inleiding

Tijdens de laatste discussie in de Raad, heeft wethouder Van der Molen de toezegging aan de Raad gedaan om een uitvoerige evaluatie/beschrijving toe te voegen bij het voorstel voor nieuw beleid inzake bestaande structuren, met als onderdelen:

- Democratische legitimiteit
- Draagvlak
- Reacties van betrokkenen

Bij de democratische legitimiteit gaat het om meer dan alleen de juridische rechtsvorm. Ook de manier van verantwoorden naar de achterban (geldt specifiek voor de wijkpanels en dorpsbelangen) en overleggen over programma, keuzes en inzet van middelen draagt bij aan het democratische gehalte. In de enquête die wijkmanagement heeft uitgezet onder de wijkpanels en dorpsbelangen zijn vragen opgenomen over hoe men tegen de verantwoording aankijkt, en op welke manieren men zich verantwoord. Er is gebruik gemaakt van gemeentelijke bestanden/overzichten om de rechtspersoonlijkheid van alle structuren helder te krijgen. Wijkpanels hebben legitimiteit op basis van het raadsbesluit hen in te stellen en van budget te voorzien.

Bovenstaande heeft ook raakvlakken met het draagvlak. Hier speelt mee (in geval van een vereniging) hoeveel leden er zijn, en hoe bekend de organisatie is, en/of hoe positief het oordeel van de bewoners is over de organisatie. In de wijkenquête die tweejaarlijks wordt uitgezet, wordt dit gemeten.

De reacties van de betrokkenen wordt gemeten in de wijkenquête die de gemeente tweejaarlijks uitzet. Gevraagd wordt naar bekendheid van wijkpanels en dorpsbelangen en wijkverenigingen en dorpshuizen. De uitkomsten hiervan geven ook een indicatie voor niet alleen draagvlak en legitimiteit van het wijkpanel/dorpsbelang, maar ook dat van de wijkverenigingen en dorpshuizen.

Respons

Er zijn 38 wijkpanels en dorpsbelangen benaderd. Hier kwamen 23 reacties op, waarvan 22 de enquête volledig hebben ingevuld (58%). Er zijn 43 wijkverenigingen en dorpshuizen benaderd, wat 24 reacties heeft opgeleverd, waarvan 23 reacties volledig zijn ingevuld (53%).

Democratische legitimiteit

Rechtspersoonlijkheid

De rechtspersoonlijkheid van de wijkpanels en dorpsbelangen verschilt. In de dorpen is dit een vereniging (13 keer als dorpsbelang of plaatselijk belang) met vaak een aanzienlijk aantal leden. In de wijken komen stichtingen voor (16). Een aantal panels (7) is geen rechtspersoon. (*Bron: administratie gemeente Leeuwarden*)

Er zijn 36 locaties van wijkgebouwen/dorpshuizen. Daarvan zijn 13 een vereniging, 23 zijn stichting. 3 wijkverenigingen hebben aangegeven ook stichting te willen worden, omdat ledenvergaderingen niet/nauwelijks worden bezocht. (22 zijn lid SBO, waarvan 10 stichting zijn (worden er meer)) (Bron: *administratie gemeente Leeuwarden*).

Rechtspersoonlijkheid

	Wijk	Dorp
Activiteiten en accommodatie	Wijk- of buurtvereniging	Dorpshuis
	12 x stichting (wordt 15 x) 13 x vereniging (wordt 10 x)	11 x stichting
Belangenbehartiging	Wijkpanel, bewonersplatform	Dorps- of plaatselijk belang
	16 x stichting 7 x geen rechtspersoonlijkheid	13 x vereniging

Verantwoording

In de wijkmanagement enquête zijn aan de wijkpanels en dorpsbelangen vragen gesteld over de samenstelling van het panel/afspiegeling van de wijk/het dorp en hoe verantwoording afgelegd wordt.

- 86% van de wijkpanels/dorpsbelangen vindt dat de samenstelling een afspiegeling moet zijn van de wijk/het dorp.
In de dorpen is het makkelijker om die afspiegeling te vinden dan in de wijken;
77% van de wijkpanels/dorpsbelangen geeft aan dat de wijk/het dorp zelf de goede vertegenwoordiging regelt. De gemeente moet hier geen stem in hebben;
- 82% van de wijkpanels/dorpsbelangen legt (o.a.) verantwoording af middels een wijkconferentie/jaarvergadering, 68% maakt (o.a.) gebruik van website of nieuwsbrief. Alle wijkpanels/dorpsbelangen geven aan op één of andere manier verantwoording af te leggen;
- 45% van de wijkpanels/dorpsbelangen vindt een wijkconferentie/jaarvergadering verplicht, 31 % niet (respondenten geven aan dat verantwoording afleggen ook anders kan);
- 77% van de wijkpanels/dorpsbelangen heeft voldoende instrumenten om rol te kunnen vervullen.
Als verbetering wordt vaak communicatie/informatiestromen vanuit gemeente genoemd. (Bron: *enquête wijkmanagement mei/juni 2015*)

Draagvlak

In de tweejaarlijkse wijkenquête worden de bewoners van alle wijken en dorpen onder andere gevraagd naar de bekendheid die ze hebben met wijkpanels en dorpsbelangen en de frequentie waarmee meegedaan wordt aan activiteiten van wijkverenigingen en dorpshuizen.

Leeuwarden en de wijken en dorpen: de ontwikkelrichting

Bekendheid wijkpanels en dorpsbelangen

- “Bekendheid en weten wat wijkpanels en dorpsbelangen doen” ligt in dorpen hoger dan in de stad, bekendheid van de panels is sinds 1999 toegenomen;
- 60% van de dorpsbewoners weet wat de taak van een wijkpanel of dorpsbelang is, tegen 40% in de hele gemeente;
- In de dorpen kent 10% de wijkpanels of dorpsbelangen niet, in de stad is dat even boven de 20%;
- Het percentage mensen dat vindt dat wijkpanels en dorpsbelangen goed of zeer goed functioneren is gestegen door de jaren heen, het oordeel van dorpen is positiever dan de gemeente als geheel;
- Ongeveer 20% van alle inwoners heeft de afgelopen twee jaar wel eens contact gehad met een wijkpanel of dorpsbelang, in de dorpen ligt dat met 40% een stuk hoger; (*Bron: wijkenquête 2014*)

Meedoen aan activiteiten wijkvereniging of dorpshuis

- 22% van de inwoners van Leeuwarden maakte in 2014 gebruik van buurthuis/MFC
- 89% van de inwoners doet nauwelijks/niet mee aan activiteiten buurt-/dorpsvereniging
- 11% van de inwoners doet vaak/regelmatig mee (*Bron: wijkenquête 2014*)

Samenwerking tussen wijkpanels/dorpsbelangen en wijkverenigingen/dorpshuizen

In de enquête die wijkmanagement heeft uitgezet, zijn ook vragen gesteld over de samenwerking. Gevraagd is of er wordt samengewerkt en hoe dit wordt ervaren. De achtergrond voor deze vraag ligt in het feit dat er een beeld is ontstaan dat de relatie tussen (met name) wijkpanels en wijkverenigingen niet goed zou zijn.

wijkpanels en dorpsbelangen over samenwerken

- 65% van de wijkpanels/dorpsbelangen werkt al samen met wijkvereniging/dorpshuis
- 26% van de wijkpanels/dorpsbelangen vindt dat er niet samengewerkt hoeft te worden, omdat wijkverenigingen/dorpshuizen andere doelen en verantwoordelijkheden hebben
- 54 % van de wijkpanels/dorpsbelangen ervaart de samenwerking als “goed”, 4% als “niet goed”
- 63% van de wijkpanels/dorpsbelangen vindt dat de samenwerking prima zo (hoeft niet te verbeteren).
- 50% van de wijkpanels en dorpsbelangen werkt al financieel samen met wijkvereniging of dorpshuis, een even groot percentage doet dat nog niet.
- 4% van de wijkpanels/dorpsbelangen vindt dat de gemeente de samenwerking met wijkverenigingen/dorpshuizen moet verplichten
- 77% vindt dat samenwerking op vrijwillige basis moet (maar de gemeente mag dit wel stimuleren zegt 18%)

- 77% van de wijkpanels/dorpsbelangen wil of kan geen taken van wijkverenigingen/dorpshuizen over nemen. Ze vinden dat ieder zijn eigen rol moet houden. *(Bron: enquête wijkmanagement mei/juni 2015)*

In een bijlage is een overzicht gegeven van de financiële bijdragen van zeventien wijkpanels en dorpsbelangen aan activiteiten van wijkverenigingen en dorpshuizen. *(Bron: administratie gemeente Leeuwarden).*

Wijkverenigingen en dorpshuizen over samenwerken

- 54% van de wijkverenigingen/dorpshuizen geeft aan al samen te werken met het wijkpanel/dorpsbelang. 42% van de wijkverenigingen en dorpshuizen vinden dat ze wel verschillende doelen en verantwoordelijkheden hebben dan de panels en dorpsbelangen;
- 45% van de wijkverenigingen/dorpshuizen ervaart de samenwerking ook als goed, 12 % van de wijkverenigingen/dorpshuizen ervaart dit niet als goed;
- 56% van de wijkverenigingen vindt het prima zo (hoeft niet te verbeteren). *(Bron: enquête wijkmanagement mei/juni 2015)*. Ook het jaarverslag 2014 van het SBO illustreert dat wijkverenigingen en panels (financieel) samenwerken. *(Bron: jaarverslag 2014 SBO)*.
- 48% van de wijkverenigingen/dorpshuizen werkt in meer of mindere mate financieel samen met het panel/dorpsbelang. 39% doet dat niet;
- 8% van de wijkverenigingen/dorpshuizen vindt dat de gemeente de samenwerking met wijkpanels/dorpsbelangen moet verplichten, 87% vindt dat dat niet moet, maar vindt de gemeente dit wel moet stimuleren;
- 69% van de wijkverenigingen/dorpshuizen wil of kan geen taken van het panel/dorpsbelang over nemen. Ze vinden dat ieder moet zijn rol moet houden;
- 78% van de wijkverenigingen/dorpshuizen vindt dat ze voldoende ruimte en instrumenten hebben om hun rol te kunnen vervullen. Verder wordt aangegeven dat ze (zelf) samenwerking kunnen zoeken. Van de gemeente worden financiën verwacht, en ze willen als gesprekspartner serieus worden genomen. *(Bron: enquête wijkmanagement mei/juni 2015).*

Tijdens de discussiemomenten in het begin van 2015 leek het beeld te ontstaan dat het in de dorpen beter geregeld is dan in de wijken: in de dorpen zou er maar één structuur zijn. Dat is echter een verkeerd beeld. Ook in de dorpen zijn er twee structuren naast elkaar: het dorpsbelang (of plaatselijk belang) en de dorpshuizen. Net als in de meeste wijken, weten de structuren elkaar in de dorpen als dat nodig is te vinden.

Conclusies

De legitimiteit en het draagvlak in de wijken is voor verbetering vatbaar. In de dorpen is dat een stuk beter. Qua rechtspersoonlijkheid valt het lage aantal verenigingen in de stadswijken op, zowel bij de accommodaties als de belangenbehartiging. Een aantal verenigingen heeft plannen om zich om te vormen tot stichting en sluit daarmee aan op een trend die al langer gaande is. Alle plaatselijke- en dorpsbelangen hebben een verenigingsstructuur. Dat een

samenvoeging van een wijkpanel/dorpsbelang en de organisaties achter wijkgebouwen/dorpshuizen een vergroting van het draagvlak of de legitimiteit zou opleveren blijkt hier niet uit.

De bewonersorganisaties willen zich inzetten voor verbetering van hun legitimiteit en draagvlak door openheid en transparantie na te streven, maar hebben daarbij wel te maken met een gebrek aan betrokkenheid bij hun bewoners.

De wil om samen te werken wordt in veel wijken en dorpen al in de praktijk gebracht. In veel gevallen gebeurt dit al, zowel organisatorisch als ook financieel. Het merendeel van de wijkpanels en dorpsbelangen en de wijkverenigingen en dorpshuizen ervaart de samenwerking met de ander positief. Zij geven aan dat ieder zijn eigen rol heeft en dat dat zo moet blijven.

Zowel wijkverenigingen/dorpshuizen als wijkpanels/dorpsbelangen willen in grote meerderheid die samenwerking zelf zoeken en willen niet dat die door de gemeente voorgeschreven wordt. Facilitering van de samenwerking door de gemeente wordt wel gewaardeerd.

Oplossingen voor een betere legitimiteit en draagvlak zijn over het algemeen niet te vinden in de overheveling van taken van de ene bewonersorganisatie naar de andere, of samenvoeging van structuren. De meeste organisaties voelen er weinig voor om taken van een ander over te nemen. Bereidheid tot samenwerking is er wel en dat biedt aanknopingspunten om de bekendheid, het draagvlak en uiteindelijk de legitimiteit van de samenwerkende organisaties te vergroten.

Bijlage B: Inhoudsopgave Plan van Aanpak

	<i>Hoofdthema's</i>
1.	Hoe gaat de gemeente Leeuwarden concreet om met nieuwe initiatieven? Een set leefregels en richtlijnen voor de gemeentelijke organisaties. Waar reken je op eigen kracht en waar help je? Hoe help je?
2.	Hoe gaat de gemeente om met haar eigen plannen? Doorzetten van bestaande lijn om bewoners te betrekken bij de gemeentelijke plannen en projecten, maar daarbij onderscheid maken tussen plannen/projecten op buurt-/wijk-/dorpsniveau en bovenwijkse plannen/projecten. Hierbij hoort ook hoe de gemeente omgaat met de organisaties die in opdracht van de gemeente in de wijken/dorpen actief zijn.
3.	Invullen wijkondernemerschap: ○ Vastleggen opbrengst van Big Society/wijkondernemerschap. ○ Inkaderen rechten van wijkondernemingen en andere initiatiefnemers. ○ Manier waarop Leeuwarden inhoud geeft aan Right to Challenge, o.a. met opbrengst Serious Ambtenaar
4.	Opstellen handboek wijken en dorpen – info, tips en richtlijnen voor bewonersorganisaties in de wijken en dorpen.
5.	Hoe verder met de bestaande bewonersorganisaties in de wijken? Uitgaande van uitgangspunt (deel 2) dat wijk/dorp zichzelf organiseert en zelf bepaalt hoe binnen eigen grondgebied samengewerkt wordt met andere organisaties, werken we uit: ○ Hoe we omgaan met budgetten: ontregelen/ontschotten/invloed herindeling. ○ Hoe we omgaan met eisen aan draagvlak en verantwoording bij (financiële) beslissingen. Spannend: hoe laten we vrijheid bij wijk/dorp over manier waarop ze verantwoorden, maar hebben we toch iets in handen om kwaliteit van draagvlak en verantwoording te toetsen (en daaraan consequenties te verbinden). ○ Hoe we samenwerking kunnen stimuleren/faciliteren.
	<i>Losse instrumenten/thema's:</i>
6a.	Hulp bij fondsenwerving en crowdfunding – is er/wat is de rol van de gemeente?
6b.	Terugdringen formuleren/regels – relatie met project deregulering – analyseren waar actieve bewoners het meeste last van regeldruk en formuleren hebben en daarvoor oplossingen zoeken.
6c.	Mediation – is er/wat is de rol gemeente?
6d.	Hoe gaan we om met het organiseren van input op gebiedsgericht werken: toekomst expertteam in het licht van de verschillende behoeften vanuit de bewonersorganisaties.